

ARMONIZAREA LEGISLAȚIEI ROMÂNEȘTI CU ACQUIS-UL NATO ȘI AL UE ÎN DOMENIUL POLITICILOR DE SECURITATE ȘI APĂRARE

*HARMONIZATION OF ROMANIAN LEGISLATION
WITH THE NATO AND EU ACQUIS
IN THE FIELD OF SECURITY AND DEFENCE POLICIES*

*HARMONISATION DE LA LÉGISLATION ROUMAINE
AVEC L'ACQUIS DE L'OTAN ET DE L'UE
DANS LE DOMAINE DES POLITIQUES DE SÉCURITÉ ET DE DÉFENSE*

Drd. Otilia CARAZĂ (LEHACI)*

Aderarea României la Alianța Nord-Atlantică și la Uniunea Europeană a presupus un lung proces de negociere și de armonizare legislativă la nivel național. Pentru România, calitatea de membru al celor două organisme reprezintă un reper esențial în privința modalităților de proiectare a viziunii naționale referitoare la securitatea națională și regională, marcat de continuitate strategică. În acest context, România s-a manifestat activ și deschis în materie de armonizare legislativă în tot acest timp care a trecut de la aderare, urmărind cu prioritate valorizarea poziționării noastre geografice. Alături de beneficiile incontestabile pe care calitatea de membru al NATO și UE le induce la nivelul societății, aceasta introduce și vulnerabilități, astfel că asigurarea unei armonizări a legislației naționale cu acquis-ul comunitar trebuie să constituie o preocupare majoră, permanentă a tuturor factorilor implicați, mai ales la nivel instituțional, unde se concentrează responsabilitatea elaborării și aplicării de politici coerente în domeniu.

Romania's accession to the North Atlantic Alliance and the European Union involved a long process of negotiation and legislative harmonization at the national level. For Romania, the membership to the two organizations represents an essential landmark in terms of ways of designing the national vision on national and regional security, marked by strategic continuity. In this context, Romania has been active and open in terms of legislative harmonization throughout all this time that has passed since accession, with a priority to enhance our geographical position. In addition to the undeniable benefits that NATO and EU membership bring to society, it also introduces vulnerabilities, so ensuring that national legislation is harmonized with the acquis communautaire must be a major, ongoing concern for all stakeholders, especially at the institutional level, where the responsibility for the elaboration and application of coherent policies in the field is concentrated.

L'adhésion de la Roumanie à l'Alliance de l'Atlantique Nord et à l'Union européenne a nécessité un long processus de négociation et d'harmonisation législative au niveau national. Pour la Roumanie, l'adhésion aux deux organes représente un point de référence essentiel pour les modalités de conception de la vision nationale de la sécurité nationale et régionale, marqué par la continuité stratégique. Dans ce contexte, la Roumanie, pendant toute cette période depuis l'adhésion, s'est fait connaître activement et ouvertement en termes d'harmonisation législative, en mettant l'accent principalement sur la valorisation de sa localisation géographique. Outre les avantages indéniables que l'adhésion à l'OTAN et à l'UE apporte à la société, elle suppose également des vulnérabilités, de sorte que le processus d'harmonisation de la législation nationale avec l'acquis communautaire doit être une préoccupation majeure et permanente de tous les acteurs impliqués, en particulier au niveau institutionnel, à qui incombe la responsabilité de l'élaboration et de l'application de politiques cohérentes en la matière.

Cuvinte-cheie: legislație; acquis; politici; securitate; apărare.

Keywords: legislation; acquis; politics; security; defence.

Mots-clés: législation; acquis; politiques; sécurité; défense.

*Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
e-mail: otilia.lehaci@gmail.com

Pentru oricare stat național, armonizarea legislației naționale cu cea a alianțelor din care face parte trebuie să reprezinte un deziderat, prin care contribuie la definirea și menținerea unui mediu de securitate sigur, cu un înalt grad de siguranță și de încredere. Adaptarea cadrului normativ și instituțional la dinamica amenințărilor, stabilirea și aplicarea unor cerințe minimale de securitate pentru infrastructurile naționale, asigurarea rezilienței acestora și dezvoltarea cooperării în plan național și internațional devin, astfel, o condiție obligatorie.

Dezvoltarea unui mediu de securitate dinamic, bazat pe interoperabilitate și servicii specifice societății mileniului trei, cât și asigurarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor și a intereselor de securitate națională, într-un cadru legal adecvat sunt, de asemenea, o condiție de la care plecăm. Din această perspectivă, de multe ori, se resimte necesitatea dezvoltării culturii de securitate în rândul cetățenilor, adesea insuficient informați în legătură cu potențialele riscuri, dar și cu soluțiile de contracarare a acestora. Realizarea unei culturi de securitate are la bază principii de armonizare legislativă și principii de coordonare a planurilor de acțiune destinate asigurării securității, prin cooperare între toate entitățile implicate atât din mediul public, cât și din cel privat, prin prioritizarea securizării infrastructurilor naționale și prin diseminarea informațiilor, a expertizei și a bunelor practici.

În abordarea materialului, se pornește de la definirea termenului de „acquis”, care provine din limba franceză și care înseamnă „ceea ce s-a dobândit”. În contextul analizat, termenul „acquis comunitar” desemnează totalitatea drepturilor și obligațiilor comune care decurg din statutul de stat membru al Uniunii Europene sau al Alianței Nord-Atlantice, incluzând, pe lângă tratate, și actele adoptate de instituțiile UE și NATO¹.

Spre exemplu, în concordanță cu Hotărârea nr. 1367, din 20 decembrie 2000, a Guvernului României, publicată în Monitorul Oficial nr. 30, din 17 ianuarie 2001, prin *acquis comunitar* înțelegem faptul că:

- legislația primară include tratatele Comunităților cu toate modificările și completările ulterioare și reprezintă cadrul constituțional al Uniunii Europene, respectiv: dispozițiile Tratatului instituind Comunitățile Europene, semnat la 25 martie 1957, la Roma, și ale Tratatului privind

Uniunea Europeană, semnat la 7 februarie 1992, la Maastricht, ambele republicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. C 340, din 10 noiembrie 1997, precum și ale oricăror alte tratate care le vor modifica și completa pe acestea până la data la care tratatul pentru aderarea României la Uniunea Europeană a intrat în vigoare;

- legislația secundară cuprinde toate actele juridice comunitare (directive, regulamente, decizii, recomandări, avize etc.), adoptate de instituțiile comunitare în temeiul tratatelor, respectiv:

- regulamentele, directivele și deciziile emise de instituțiile Uniunii Europene, ca acte cu putere obligatorie, precum și celelalte acte, adoptate de instituțiile Uniunii Europene, cum ar fi: declarații, rezoluții, strategii comune, acțiuni comune, poziții comune, concluzii, decizii-cadru, rezoluții și altele de acest fel;

- convențiile multilaterale, deschise numai statelor membre ale Uniunii Europene, precum și cele deschise unui număr mai mare de state la care statele membre ale Uniunii Europene și, după caz, Comisia Europeană sunt părți, desemnate ca atare de către acestea din urmă ca făcând parte din *acquis*;

- jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene;

- acordul european, instituind o asocieră între România, pe de o parte, și Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la 1 februarie 1993, la Bruxelles, și ratificat de România prin Legea nr. 20/1993².

Este necesar să precizez faptul că, întrucât toate limbile statelor membre sunt limbi oficiale ale Uniunii Europene, traducerea *acquis*-ului comunitar în limbile acestor state este una dintre obligațiile asumate de fiecare din acestea³.

Chiar dacă termenul face referire, în special, la ansamblul de măsuri convenite la nivelul Uniunii, apreciez că acesta poate fi extrapolat și la nivel NATO, având în vedere conținutul documentelor de aderare și nevoia armonizării legislative la nivelul Alianței. Așadar, *acquis*-ul poate fi definit ca fiind un ansamblu de măsuri, convenite între NATO/UE și fiecare țară candidată la aderare, care are ca scop stabilirea unei consultanțe speciale, pentru ca acestea să adopte, cu costuri minime, spectrul de reguli și legi după care se administrează NATO sau UE⁴. Plecând de la realitățile mediului geopolitic actual, dificil și extrem de agitat, NATO și Europa

încearcă să țină o strânsă colaborare, în privința atât a securității interne și apărării fiecărui stat, cât și a securității externe a Uniunii/Aliației⁵.

Cu prilejul diferitor întâlniri la nivel înalt, precum și a ultimelor summituri organizate, liderii UE și NATO au decis să acorde o importanță deosebită și un nou impuls securității externe a alianțelor încheiate, precum și apărării europene și mondiale prin consolidarea cooperării statelor membre în acest domeniu. Respectându-se aceste angajamente, liderii celor două organizații mondiale au adoptat o serie de decizii, în care:

- s-a aprobat un *plan de punere în aplicare* a standardelor și modelelor de administrare și de gestionare a securității și apărării la nivelul uniunilor;

- a fost acceptată propunerea UE cu privire la *planul de acțiune european în domeniul apărării*;

- s-au solicitat acțiuni rapide pentru *intensificarea cooperării în domeniul securității și apărării între NATO și UE*⁶.

În ceea ce privește măsurile concrete de stimulare a cooperării în domeniul securității și apărării, la nivel european, în decembrie 2016, Consiliul European a aprobat *Planul de punere în aplicare privind securitatea și apărarea*.

Planul de punere în aplicare stabilește calea de urmat pentru dezvoltarea politicii UE de securitate și apărare. Pe baza Strategiei globale a Uniunii, documentul de punere în aplicare se axează pe trei priorități strategice majore:

- răspunsul la conflictele și crizele externe;
- consolidarea capacităților partenerilor;
- protecția UE și a cetățenilor acesteia⁷.

Figura 1 Nivelul de ambiție al UE privind securitatea și apărarea⁸

Printre măsurile concrete care vizează îndeplinirea acestor obiective, se numără:

- lansarea unui *proces anual coordonat de revizuire privind apărarea (CARD)* pentru consolidarea cooperării în domeniul apărării între statele membre;

- stabilirea unei *cooperări structurate permanente (PESCO)* pentru a consolida cooperarea în domeniul apărării între statele membre care doresc să meargă mai departe în această cooperare;

- instituirea unei *capabilități militare de planificare și conducere (MPCC)* pentru îmbunătățirea structurilor de gestionare a crizelor;

- consolidarea *setului de instrumente de răspuns rapid al UE*, inclusiv a *grupurilor tactice de luptă ale UE* și a capabilităților civile⁹.

Din păcate, de multe ori s-a constatat că birocratizarea instituțiilor și absența unei coerențe în informare cu privire la sectorul de apărare al Uniunii fac comunicarea dificilă. Prin procesul anual coordonat de revizuire privind apărarea (CARD), s-ar oferi o mai bună imagine de ansamblu la nivelul UE a cheltuielilor pentru apărare, a investițiilor naționale și a eforturilor de cercetare în domeniu. Revizuirea ar spori transparența și vizibilitatea politică a capabilităților de apărare europene, aducând, de asemenea, o gamă largă de beneficii, printre care se numără:

- o mai bună *identificare a deficitelor*;
- o mai profundă *cooperare în domeniul apărării*;
- o abordare mai bună și mai coerentă a *planificării cheltuielilor pentru apărare*¹⁰.

În urma unor consultări succesive, la 25 iunie 2018 Consiliul a aprobat *catalogul progreselor 2018*, evaluând deficiturile în materie de capabilități și obiectivele care trebuie realizate.

În materie de cooperare structurată permanentă, aceasta a fost abordată pentru prima dată în Tratatul de la Lisabona, care prevede că un grup de state membre își poate consolida cooperarea în domeniul apărării prin stabilirea unei cooperări structurate permanente (PESCO)¹¹.

În acest context, la 22 iunie 2017 liderii UE au convenit să lanseze o cooperare structurată permanentă pentru a consolida securitatea și apărarea Europei, urmând ca, la 11 decembrie 2017, Consiliul să adopte o decizie de stabilire a PESCO. Toate statele membre ale UE participă la PESCO, cu excepția a trei țări (Danemarca, Malta și Regatul Unit, cea din urmă ieșind din Uniune la finalul anului 2019). Statele membre participante

au convenit asupra unei liste inițiale de 17 proiecte, care urmează a fi întreprinse în cadrul PESCO, fiind vizate proiecte în domenii, precum: formarea; dezvoltarea capacităților; disponibilitatea operațională în sectorul apărării. Aceste proiecte inițiale au fost adoptate formal de Consiliu la 6 martie 2018, iar în aceeași zi, Consiliul a adoptat o foaie de parcurs pentru punerea în aplicare a PESCO¹².

La 25 iunie 2018 Consiliul a adoptat *norme de guvernanță* pentru proiecte în cadrul PESCO, iar la 19 noiembrie 2018 Consiliul a adoptat un al doilea set de 17 proiecte, astfel încât numărul total de proiecte a ajuns la 34. Acestea din urmă vizează domenii, precum formarea, dezvoltarea capacităților și disponibilitatea operațională pe uscat, pe mare și în aer, precum și apărarea cibernetică¹³.

Îmbunătățirea structurilor de gestionare a crizelor a fost stabilită pentru prima oară la 8 iunie 2017, când Consiliul a convenit asupra instituirii unei capacități militare de planificare și conducere (MPCC) în cadrul Statului Major al Uniunii Europene, dorindu-se îmbunătățirea capacității UE de a reacționa într-un mod mai rapid, mai eficace și mai coerent. Această capacitate este responsabilă, la nivel strategic, pentru planificarea operațională și conducerea misiunilor militare PSAC neexecutive¹⁴.

Grupurile tactice de luptă ale UE sunt unul dintre instrumentele pe care Uniunea le are la dispoziție pentru a răspunde rapid la crize și conflicte. Acestea sunt, sau ar trebui să fie, forțe militare care pot fi desfășurate rapid la fața locului. Deși grupurile tactice de luptă au fost create în 2005, acestea nu au fost niciodată desfășurate, din cauza obstacolelor politice, tehnice și financiare. Din acest motiv, în vederea consolidării capacităților de răspuns rapid ale Uniunii, liderii acesteia au convenit, la 22 iunie 2017, ca desfășurarea grupurilor tactice de luptă să reprezinte un cost comun, și finanțarea grupurilor tactice de luptă să fie gestionată la nivelul UE prin mecanismul Athena în permanență¹⁵. România s-a angajat, încă de la început, la configurarea grupurilor, inițial prin două participări. Contribuția la apărarea colectivă este reafirmată și în anul 2020, prin includerea în Carta Albă a Apărării a prevederilor privind: operaționalizarea cu prioritate a pachetului unic de forțe asumat; asigurarea capacităților asumate pentru Forța de Răspuns a NATO (NRF), Inițiativa

NATO de Reacție Rapidă (NRI) și *Grupurile tactice de luptă ale Uniunii Europene (EUBG)*¹⁶.

Chiar dacă, la nivelul Uniunii Europene, se lucrează la dezvoltarea capacităților civile și la îmbunătățirea capacității de reacție pentru gestionarea civilă a crizelor, inclusiv prin posibila creare a unei capacități de reacție centrale¹⁷, la momentul scrierii prezentului articol, lumea se află într-o criză pandemică (COVID-19), în care mai multe state europene pun sub semnul întrebării capacitatea de reacție a Uniunii, dar și sprijinul reciproc dintre statele membre, deși, în cele din urmă, sâmburii spiritului civic au început să apară.

În materie de armonizare legislativă cu acquis-ul NATO și UE, la nivel național, România a avut și trebuie să aibă în vedere tripticul România – NATO – UE, ca o relație indisolubilă și ca o sursă generatoare de securitate pentru o țară aflată la frontiera celor două entități, printr-o abordare realistă și prin conștientizarea, la nivel european, a riscurilor și oportunităților existente. De asemenea, în mecanismul de construcție legislativă, statul român trebuie să promoveze în permanență extinderea spațiului de prosperitate, democrație, securitate și predictibilitate în vecinătatea sa.

Așadar, plecând de la ideea indisolubilității relației România – NATO – UE, în prezenta abordare este necesar să avem în vedere relația de cooperare UE – NATO. Instituită în urmă cu mai bine de 15 ani, aceasta a dus la dezvoltarea unei game largi de instrumente care oferă o securitate sporită cetățenilor din Europa și nu numai¹⁸. Relativ recent, la 10 iulie 2018, UE și NATO au semnat o nouă declarație comună, prin care stabilesc o viziune comună asupra felului în care UE și NATO vor acționa împreună împotriva amenințărilor comune la adresa securității. Plecând de la amenințările contemporane, cooperarea dintre UE și NATO se concentrează asupra unor domenii sensibile, precum: mobilitatea militară; securitatea cibernetică; amenințările hibride; combaterea terorismului ori mai noul conflict cu geometrie variabilă, concept care începe să prindă contur în analizele gânditorilor militari. Noua declarație comună evidențiază faptul că eforturile recente ale UE, de intensificare a cooperării în domeniul apărării și al securității, consolidează securitatea transatlantică: „Salutăm eforturile UE de îmbunătățire a securității și a apărării europene pentru a proteja mai bine Uniunea și cetățenii

acesteia și pentru a contribui la pace și stabilitate în vecinătate și nu numai. Cooperarea structurată permanentă și Fondul european de apărare contribuie la îndeplinirea acestor obiective¹⁹.

Având drept obiectiv comun consolidarea cooperării dintre UE și NATO în șapte domenii strategice, declarația comună privind cooperarea UE – NATO abordează:

- amenințările hibride;
- cooperarea operațională, inclusiv aspectele maritime;
- securitatea cibernetică;
- capacitățile de apărare;
- industria și cercetarea;
- exercițiile coordonate;
- consolidarea capacităților²⁰.

Fragmentarea pieței europene de apărare, duplicarea costisitoare a capacităților militare sau cooperarea industrială insuficientă și lipsa interoperabilității au condus, în multe situații, către utilizare în mod ineficient a bugetelor alocate, deși, în urma semnării declarației comune a celor două mari organizații, s-a stabilit un plan comun de acțiune în domeniul apărării și s-au investit sume generoase. Pentru a soluționa aceste probleme, Planul de acțiune în domeniul apărării a fost revizuit permanent, vizând, în special, stimularea eficienței în materie de costuri a cheltuielilor pentru apărare, îmbunătățirea cooperării în domeniul apărării sau construirea unei baze industriale mai puternice²¹. Avem însă și consecințe pozitive, care au fost prinse în plan, acesta fiind orientat spre trei acțiuni-cheie, necesare contextului actual politico-economic:

- instituirea unui fond de apărare;
- încurajarea investițiilor în industria apărării;
- consolidarea pieței unice a apărării²².

Pentru a răspunde oportun provocărilor actuale de securitate, la nivel național, în acord cu acquis-ul NATO și al UE în domeniul politicilor de securitate și apărare, s-a acționat pe mai multe paliere, din care apreciez ca fiind cele mai importante următoarele:

- în palierul bugetar, prin alocarea a 2% din PIB pentru sectorul de apărare, concretizat prima dată prin Legea nr. 6/2017, Legea bugetului de stat pe anul 2017;

- în domeniul achizițiilor, prin includerea în pachetele de achiziții a ofertelor ”offset”, cu excepția contractelor atribuite de un guvern altui guvern, acolo unde România are interese strategice (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 189/2002, cu modificările și completările ulterioare);

- în domeniul organizării, prin înființarea unor comandamente naționale (Comandamentul Forțelor pentru Operații Speciale și Comandamentul Apărării Cibernetică, ca urmare a deciziilor luate în cadrul Summitului NATO, din 2016, de la Varșovia) și a unor comandamente multinaționale, dispuse pe teritoriul României (Comandamentul Corpului Multinațional Sud-Est, Comandamentul Multinațional de Divizie Sud-Est sau Comandamentul Brigăzii Multinaționale Sud-Est).

Toate aceste măsuri întreprinse la nivel național reflectă preocuparea factorilor decidenți ai României pentru armonizarea cu NATO și UE atât în domeniul legislativ, cât și în materie de politici de securitate și apărare, demonstrând continuitate strategică, alături de cele două organizații. Totodată, necesitatea creșterii capacității operaționale a Armatei, alături de un management corespunzător al resurselor de apărare pot contribui semnificativ la revitalizarea industriei naționale de apărare, în context aliat, astfel încât să putem reacționa oportun și interinstituțional, în contextul amenințărilor actuale.

Nevoia unei acțiuni conjugate derivă și din Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2020-2024 („Împreună, pentru o Românie sigură și prosperă într-o lume marcată de noi provocări”), care identifică NATO și UE ca principalii vectori de promovare a stabilității și securității pentru România, având în vedere că România este un stat aflat pe flancul estic al NATO și la frontiera estică a Uniunii Europene. Ambele organizații și-au dovedit capacitatea de a-și îndeplini eficient obiectivele, care vizează asigurarea securității și prosperității economice a statelor membre, demonstrând, totodată, un potențial strategic solid de adaptare permanentă la evoluțiile mediului de securitate²³.

În concluzie, plecând de la necesitatea cunoașterii pe scară largă a riscurilor și amenințărilor derivate din actualul context geopolitic, precum și a modului de prevenire și contracarare a acestora, se impune o acțiune sinergică a statelor membre ale UE și NATO, dar care reclamă o comunicare și o cooperare eficientă între actorii specifici în acest domeniu, inclusiv în materie legislativă. Ca stat de frontieră atât pentru NATO, cât și pentru UE, prin conștientizarea riscurilor și amenințărilor existente, România a promovat în permanență, în

cadrul politicilor de securitate și apărare, extinderea spațiului de prosperitate, democrație, securitate și predictibilitate în vecinătatea sa. Prin urmare, fie că vorbim de UE, fie că vorbim de NATO, armonizarea legislației românești cu acquis-ul comunitar din domeniul securității și apărării este un proces continuu, în care sunt implicate toate elementele puterilor legislative și executive românești. În funcție de tipul actului european, mecanismul de implementare este diferit, dar finalitatea este aceeași, respectiv punerea în aplicare, cu respectarea legislației românești, a respectivului act.

NOTE:

1 Cristina Elena Popa, *Dreptul românesc față în față cu dreptul internațional al investițiilor străine. Misiunea implicării dreptului european*, Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române, <http://www.nos.iem.ro/bitstream/handle/123456789/1148/15-POPA%20Cristina.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, accesat la 01.11.2020.

2 *** HG nr. 1367, din 20 decembrie 2000, privind constituirea și funcționarea grupului de lucru pentru studierea concordanței dispozițiilor și principiilor Constituției României cu acquis-ul comunitar, în perspectiva aderării României la Uniunea Europeană, art. 1.

3 *** Regulamentul (CE) nr. 662/2009 al Parlamentului European și al Consiliului, din 13 iulie 2009, de stabilire a unei proceduri pentru negocierea și încheierea acordurilor dintre statele membre și țări terțe privind anumite aspecte referitoare la legea aplicabilă obligațiilor contractuale și necontractuale, <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2009/662/oj>, accesat la 01.11.2020.

4 *** *A Dictionary of Law*, Oxford University Press, 2018, <https://www.oxfordreference.com/search?q=Acquis&se=arch&Btn=Search&isQuickSearch=true>, accesat la 01.11.2020.

5 *** *Operational Analysis and Defence Planning, NATO Communication and Information Agency*, <https://www.ncia.nato.int/what-we-do/operational-analysis-defence-planning.html>, accesat la 01.11.2020.

6 *** *Strategia globală a UE: planul de punere în aplicare privind securitatea și apărarea*, <https://www.consilium.europa.eu/ro/infographics/eu-global-strategy/>, accesat la 01.11.2020.

7 *** *Strategia globală a UE: planul de punere în aplicare privind securitatea și apărarea*, <https://www.consilium.europa.eu/ro/infographics/eu-global-strategy/>, accesat la 01.11.2020.

8 *Ibidem*.

9 *** *Fișa informativă privind planul de punere în aplicare privind securitatea și apărarea (SEAE)*, <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/defence-security/>, accesat la 01.11.2020.

10 *Ibidem*.

11 *** *Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene*, Lisabona, 13 decembrie 2007, art. 28.

12 *** *Strategia globală a UE: planul de punere în aplicare privind securitatea și apărarea*, <https://www.consilium.europa.eu/ro/infographics/eu-global-strategy/>,

<https://www.consilium.europa.eu/ro/infographics/eu-global-strategy/>, accesat la 01.11.2020.

13 *Ibidem*.

14 *Ibidem*.

15 Ina Raluca Tomescu, *European Union cooperation in the field of security and defence*, în *Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Letter and Social Science Series Supplement*, No. 1/2019, Târgu Jiu, 2019, p. 82.

16 *** *Carta Albă a Apărării*, București, 2020, p. 26.

17 *** *Fișa informativă privind planul de punere în aplicare privind securitatea și apărarea (SEAE)*, <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/defence-security/>, accesat la 01.11.2020.

18 *** *Declarația comună privind cooperarea UE-NATO*, Varșovia, Polonia, 8-9 iulie 2016, <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/defence-security/>, accesat la 01.11.2020.

19 *** *Declarația comună privind cooperarea UE-NATO*, Bruxelles, 10 iulie 2018, <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/defence-security/>, accesat la 01.11.2020.

20 *Ibidem*.

21 *Raportul referitor la procesul anual coordonat de revizuire privind apărarea (CARD)*, Agenția Europeană de Apărare, Bruxelles, 20 noiembrie 2020, https://www.eda.europa.eu/docs/default-source/press/card/press-release---card-report_ro.pdf, accesat la 21.11.2020.

22 *Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării”*, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, Bruxelles, 11 aprilie 2018, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52017AE3593>, accesat la 01.11.2020.

23 *** *Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2020-2024 – „Împreună, pentru o Românie sigură și prosperă într-o lume marcată de noi provocări”*, București, 2020, p. 21.

BIBLIOGRAFIE

*** *Carta Albă a Apărării*, București, 2020.

*** HG nr. 1367, din 20 decembrie 2000, privind constituirea și funcționarea grupului de lucru pentru studierea concordanței dispozițiilor și principiilor Constituției României cu acquis-ul comunitar, în perspectiva aderării României la Uniunea Europeană.

*** *Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2020-2024*, București, 2020.

*** *Regulamentul (CE) nr. 662/2009 al Parlamentului European și al Consiliului, din 13 iulie 2009, de stabilire a unei proceduri pentru negocierea și încheierea acordurilor dintre statele membre și țări terțe privind anumite aspecte referitoare la legea aplicabilă obligațiilor contractuale și necontractuale*, Bruxelles, 2009.

*** *A Dictionary of Law*, Oxford University Press, 2018.

*** *Operational Analysis and Defence Planning, NATO Communication and Information Agency*, Brussels, 2020.

*** *Strategia globală a UE: planul de punere în aplicare privind securitatea și apărarea*, Bruxelles, 2016.

*** *Fișa informativă privind planul de punere în aplicare privind securitatea și apărarea (SEAE)*, Bruxelles, 2018.

*** *Declarația comună privind cooperarea UE – NATO*, Bruxelles, 10 iulie 2018.

*** *Declarația comună privind cooperarea UE – NATO*, Varșovia, Polonia, 8-9 iulie 2016.

*** *Tratatul de la Lisabona*, Lisabona, 13 decembrie 2007.

*** *Raportul referitor la procesul anual coordonat de revizuire privind apărarea (CARD)*, Agenția Europeană de Apărare, Bruxelles, 20 noiembrie 2020.

*** *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, Bruxelles, 11 aprilie 2018.

Popa Cristina Elena, *Dreptul românesc față în față cu dreptul internațional al investițiilor străine. Misiunea implicării dreptului european*, Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române, <http://www.nos.iem.ro/bitstream/handle/123456789/1148/15-POPA%20Cristina.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Tomescu Ina Raluca, "European Union cooperation in the field of security and defence", *Letter and Social Science Series Supplement*, No. 1/2019, Târgu Jiu, 2019.